

چکیده

زمینه و هدف: دیابت نوع ۲ یک بیماری مزمن و شایع است که منجر به عوارض شدید و مرگ زودرس می شود. توسعه مداخلات آموزشی به منظور ایجاد رفتارهای بهداشتی مثبت و پیشگیری اولیه از دیابت نوع ۲ در افراد در معرض خطر این بیماری از اهمیت زیادی برخوردار است. مطالعه حاضر با هدف ارتقاء رفتارهای پیشگیری کننده از دیابت نوع ۲ در افراد در معرض خطر شهر تفت با بکارگیری مدل اعتقاد بهداشتی انجام شد.

مواد و روشها: در این مطالعه تجربی، ۹۸ نفر از افراد در معرض خطر دیابت نوع ۲ شهر تفت که طی برنامه غربالگری افراد در معرض خطر دیابت شناسایی شده بودند، شرکت کردند که بطور تصادفی در دو گروه مداخله (۴۸ نفر) و کنترل (۵۰ نفر) قرار گرفتند. اطلاعات از طریق انجام مصاحبه با آزمودنیها در دو مرحله قبل و دو ماه پس از انجام مداخله آموزشی و با استفاده از پرسشنامه جمع آوری شد. روایی پرسشنامه از طریق پانل خبرگان و پایایی آن با انجام یک مطالعه مقدماتی با شرکت ۱۵ نفر از افراد در معرض خطر دیابت نوع ۲ و محاسبه آلفا کرونباخ مورد تأیید قرار گرفت. مداخله آموزشی در گروه مداخله شامل ۲ جلسه ۶۰ دقیقه ای آموزش به روشهای سخنرانی و پرسش و پاسخ بطور همزمان بود. همچنین یک بسته آموزشی حاوی یک فیلم آموزشی بصورت سی دی و یک پمفلت آموزشی در مورد پیشگیری از دیابت نوع ۲ به آزمودنیهای گروه مداخله تحویل داده شد. داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS 11.5 و آزمونهای آماری مناسب مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: نتایج مطالعه نشان داد که قبل از مداخله آموزشی، آزمودنیها بترتیب ۵۳/۳۶، ۷۲/۴۰، ۷۴/۸۵، ۷۳/۳۴، ۸۴/۲۵، ۶۱/۵۰، ۷۰/۹۳، ۷۳ و ۲۷/۸۸ درصد از ماکزیمم نمره آگاهی، حساسیت درک شده، شدت درک شده، تهدید درک شده، منافع درک شده، موانع درک شده، خودکارآمدی درک شده، راهنمای عمل و رفتارهای پیشگیری کننده را کسب کردند. بین آگاهی، حساسیت درک شده، شدت درک شده، تهدید درک شده، منافع درک شده، موانع درک شده و خودکارآمدی درک شده با رفتارهای پیشگیری کننده همبستگی معنی دار وجود داشت و خودکارآمدی درک شده دارای قویترین همبستگی با رفتارهای پیشگیری کننده بود. ولی بین آگاهی و رفتارهای پیشگیری کننده ارتباط معنی داری وجود نداشت. پس از مداخله آموزشی میانگین نمره آگاهی، حساسیت درک شده، شدت درک شده، تهدید درک شده، منافع درک شده، موانع درک شده، خودکارآمدی درک شده، راهنمای عمل و رفتارهای پیشگیری کننده بطور معنی داری افزایش یافت. در گروه کنترل نیز آگاهی و راهنمای عمل بعد از دو ماه پیگیری افزایش معنی داری نشان دادند ولی در سایر سازه های مدل اعتقاد بهداشتی و رفتارهای پیشگیری کننده افزایش معنی داری مشاهده نشد.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که انجام رفتارهای پیشگیری کننده از دیابت نوع ۲ در افراد در معرض خطر این بیماری در حد ضعیفی است. نتایج این مطالعه کارایی مدل اعتقاد بهداشتی را در ارتقاء رفتارهای پیشگیری کننده از بیماری دیابت نوع ۲ در افراد در معرض خطر این بیماری تأیید می کند.

واژه های کلیدی: دیابت نوع ۲، افراد در معرض خطر، مدل اعتقاد بهداشتی